

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

وزارت جهاد کشاورزی
سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی
معاونت ترویج

گندم قابوس

رقم جدید گندم نان دارای تحمل به تنش‌های
خشکی و گرمای انتهایی برای کشت در
دیمزارهای گرمسیری کشور

جلد

موسسه تحقیقات کشاورزی دیم کشور

۱۳۹۴

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

گندم قابوس

لاین

KAUZ/PASTOR//BAV92/RAYON CMSS00M02400S-
030M-030WGY-030M-9M-0Y

با منشا سیمیت در سال زراعی ۸۶-۱۳۸۵ در ایستگاه‌های گچساران و گنبد مورد ارزیابی اولیه قرار گرفته و با توجه به زودرسی، ارتفاع بوته و وزن هزاردانه مناسب انتخاب گردید. تظاهر موفق عملکرد دانه و صفات ذکر شده رقممورد نظر در آزمایشات مقدماتی و پیشرفته در سال‌های بعد، سبب بررسی سه ساله (۹۱-۱۳۸۸) آن به‌همراه ۱۶ لاین پیشرفته دیگر و رقم شاهد کوهدشت در آزمایشات یکنواخت سراسری ایستگاه‌های گرمسیری: گچساران، گنبد، مغان و خرم‌آباد شد. متوسط عملکرد این رقم در تمام ایستگاه‌ها، ۳۵۱۴ کیلوگرم در هکتار بوده که در سطح احتمال پنج درصد نسبت به شاهد کوهدشت (۳۳۳۳ کیلوگرم در هکتار) برتری داشته است. این رقم همچنین با ۱۷ و ۱۱ درصد برتری عملکرد در ایستگاه‌های گچساران و گنبد، بترتیب در سطوح احتمال پنج و یک درصد افزایش معنی‌دار نشان داده است. رقم قابوس دارای بهترین میانگین رتبه با انحراف معیار کم و ضریب تغییرات درون مکانی بسیار کمی بوده است. همین رقم در ایستگاه‌های گچساران و گنبد نیز رتبه نخست را داشته است. رقم کوهدشت دارای متوسط رتبه هفتم، کمترین ضریب تغییرات درون مکانی و انحراف معیار

رتبه نسبتاً زیادی بوده است. علاوه بر این، رقم قابوس در شرایط آبیاری تکمیلی در مقایسه با شاهد سازگار کوهدشت در سطح احتمال پنج درصد، برتری معنی‌داری داشت. تفاوت چشمگیر اغلب پارامترهای کیفی بویژه میزان پروتئین، ارتفاع رسوب (SDS)، گلوتن تر و میزان آب قابل جذب، از دیگر صفات برجسته رقم مورد نظر است. رقم قابوس در مقابل بیماری‌های مهم شایع در ایستگاه‌های هم اقلیم در شرایط طبیعی و آلودگی مصنوعی مزرعه و گلخانه حساسیتی نشان نداده است. در مجموع با توجه به ویژگی‌های مهم زراعی این رقم برای کاشت در مناطق گرمسیر و نیمه گرمسیر دیم کشور برای معرفی و نامگذاری انتخاب شد.

خلاصه مشخصات دستاورد

لاین جدید با متوسط عملکرد ۳۵۱۴ کیلوگرم در هکتار، دارای برتری عملکرد معنی‌داری نسبت به رقم سازگار منطقه (شاهد کوهدشت) بوده و از پایداری عملکرد بالایی در شرایط متنوع محیطی برخوردار است. این رقم در شرایط آبیاری تکمیلی نیز نسبت به رقم شاهد افزایش عملکرد معنی‌دار داشته است. کیفیت نانوائی برتر، زودرسی، ارتفاع و وزن هزار دانه مناسب از دیگر محاسن لاین جدید است. جایگزینی لاین جدید می‌تواند برخی نگرانی‌ها در خصوص کیفیت رقم کوهدشت را کاهش دهد. از سوی دیگر، افزایش تنوع ژنتیکی سبب کاهش آسیب‌پذیری ژنتیکی و افزایش پایداری عملکرد دانه در آینده می‌باشد.

مزیت اقتصادی

لاین جدید دزای افزایش عملکرد ۱۸۱ کیلوگرم در هکتار نسبت به شاهد کوهدشت در شرایط ایستگاهی است. با فرض تحقق ۶۰٪ از برتری ایستگاهی در شرایط زارعی، در هر هکتار ۱۰۹ کیلوگرم محصول اضافی در مقایسه با شاهد تولید خواهد شد. با احتساب هر کیلوگرم گندم با قیمت ۱۰۵۰۰ ریال، سالانه مبلغی معادل ۱۱۴۴۵۰۰ ریال سود خالص در هر هکتار عاید کشاورزان تولید کننده خواهد شد. علاوه بر این، کیفیت برتر نانویی لاین جدید، موجبات رضایت خاطر نسبی مصرف کنندگان را فراهم نموده و با کاهش ضایعات نان، به اقتصاد عمومی کشور کمک خواهد شد.

دستورالعمل کاشت، داشت و برداشت

سیستم زراعی آیش - گندم

خاک ورزی با گاواهن قلمی

استفاده از پنجه غازی به عمق ۱۰ سانتی متر برای مبارزه با علفهای هرز

در بهار

استفاده از پنجه غازی در اواسط تابستان برای کنترل علفهای هرز رویش

مجدد و آماده سازی بستر بذر

تناوب کلزا - گندم

بعد از برداشت کلزا اولویت‌ها:

- ۱ - کولتیواتور با تیغه پنجه غازی + کاشت با خطی کار (کم خاک‌ورزی)
- ۲ - هرس دوار عمودی (Power Harrow) + کاشت با خطی کار
- ۳ - برجای گذاشتن ته‌ساقه‌های کلزا، کاشت مستقیم (بی‌خاک‌ورزی)

سیستم زراعی حبوبات - گندم

بعد از برداشت حبوبات، شخم با گاوآهن برگرداندار به محض وقوع بارندگی به عمق حدود ۲۰ سانتیمتر + دیسک

ضد عفونی بذر

ضد عفونی بذر قبل از کاشت برای کنترل بیماریهای بذر زاد

کاشت

تاریخ کشت: نیمه اول آذر

عمق کاشت: ۴-۵ سانتی متر

فاصله خطوط کاشت: ۱۷-۱۵ سانتی متر

میزان بذر

۳۵۰-۳۰۰ دانه در مترمربع بر اساس وزن هزار دانه برای گندم (معادل

۱۴۰-۱۰۰ کیلوگرم در هکتار)

توجه ۱: در مناطقی با متوسط بارش کم از میزان بذر کمتر در واحد

سطح استفاده شود.

میزان کود

ازت: استفاده از ۴۰ کیلوگرم نیتروژن خالص در هکتار از منبع اوره در

پائیز همزمان با کاشت که بصورت جایگذاری کود (۶ سانتی متر زیر بذر)

فسفر: بر اساس مقدار کمبود از حد بحرانی آن در خاک برای گندم دیم

(۱۰ میلی گرم در کیلوگرم) که برای جبران کمبود هر میلی گرم در کیلوگرم از

حد بحرانی بطور متوسط ۱۵-۱۲ کیلوگرم کود سوپر فسفات تریپل در پائیز همزمان با کاشت مصرف می‌شود.

کنترل علف‌های هرز

استفاده از سموم برومیسید (۱/۵ لیتر در هکتار) و تاپیک (۰/۸ لی ۱ لیتر در هکتار) تواما و به صورت مخلوط در مرحله پنجه زنی و قبل از ساقه رفتن گیاه اصلی توصیه می‌گردد.

عنوان: گندم قابوس رقم جدیدگندم نان دارای تحمل به تنش‌های خشکی و گرمای انتهایی برای کشت در دیمزارهای گرمسیری کشور
تهیه شده در: موسسه تحقیقات دیم کشور و دفتر ترویج کشاورزی و منابع طبیعی
ناشر: نشر آموزش کشاورزی
شمارگان: ۲۰۰۰
۱۳۹۴